



ORIENTACIONS PER A L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACOLLIDA A L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA.

ATENCIÓ A L'ALUMNAT D'INCORPORACIÓ TARDANA.

Segons el Decret 67/2008, tots els alumnes procedents d'altres sistemes educatius que s'incorporen a les etapes d'ensenyament obligatori als centres docents de les Illes Balears han de rebre, des del primer moment, una atenció específica que s'ha de regir pels principis de normalització i d'inclusió. Per això, cal facilitar la integració dels alumnes nous a la llengua i a la cultura pròpies de les Illes Balears mitjançant el desenvolupament de programes específics d'aprenentatge.

A partir del segon cicle de primària les àrees instrumentals són el punt de partida de l'adquisició de molts aprenentatges i l'alumnat que s'incorpora al nostre sistema educatiu a partir d'aquest moment requereix una atenció educativa més específica per assolir el més aviat possible la competència en la llengua d'aprenentatge.

L'Ordre de 14 de juny de 2002 regula l'elaboració i l'execució del Programa d'Acolliment Lingüístic i Cultural (PALIC) adreçat a l'alumnat d'incorporació tardana al sistema educatiu de les Illes Balears que cursa estudis als instituts d'educació secundària.

L'educació secundària obligatòria posa especial èmfasi a l'atenció a la diversitat de l'alumnat, a l'atenció individualitzada orientada a aconseguir el màxim desenvolupament de cada un dels alumnes i a la resposta a les dificultats d'aprenentatge identificades prèviament o en aquelles que vagin sorgint al llarg de l'etapa.

Els centres que imparteixen aquests ensenyaments han d'adoptar mesures d'acolliment i d'adaptació per a l'alumnat que s'incorpori en qualsevol moment de l'etapa que quedaran reflectides al Pla d'Acollida.

Una de les finalitats de l'educació secundària obligatòria és fomentar la consciència de pertànyer a la comunitat de les Illes Balears i contribuir al coneixement i a la valoració del patrimoni lingüístic, històric, artístic, cultural i ambiental. Els principals instruments d'integració social i d'adquisició de valors compartits són el reconeixement i l'estima de la cultura i de la llengua de la nostra Comunitat, des del respecte, el reconeixement i l'interès pels trets culturals i lingüístics d'altres indrets.

Per això, entre els objectius del pla està aconseguir que l'alumnat nouvingut:

- a) Aprengui a expressar en català les formes lingüístiques dels conceptes que té interioritzats en la seva llengua materna i assolixi una suficient competència lingüística en la llengua d'aprenentatge per tal de no reduir aquests aprenentatges.
- b) Reconeixi les característiques culturals personals i les que defineixen tant la cultura pròpia de les Illes Balears com d'altres de l'entorn.



- c) Desenvolupi les habilitats lingüístiques i socials necessàries per a la interacció amb els altres companys i amb les persones adultes.
- d) Incremanti el seu sentit de pertinença a una cultura nova, com és la del territori que els acull, i integrin al seu patrimoni personal els trets definitoris d'aquesta cultura, assumint-ne la incorporació com un enriquiment de les seves possibilitats personals com a membres de la societat de les Illes Balears.
- e) Aconseguir l'assistència regular al Centre i evitar l'absentisme.

Organització del centre

L'equip docent, el claustre, l'equip directiu i fins i tot el consell escolar han de participar en l'anàlisi de la situació produïda per l'arribada d'alumnat en qualsevol moment del curs escolar procedent d'indrets molts diversos. Aquests òrgans també comparteixen la responsabilitat de cercar solucions adients com a resposta als interrogants que es van plantejant quant a la reorganització dels recursos humans i materials per atendre aquests alumnes, al disseny d'estratègies de comunicació alumnat-família i a la determinació de les actuacions curriculars necessàries.

L'equip directiu és el responsable de dissenyar el Pla d'Acollida amb col·laboració amb el departament d'orientació i els departaments didàctics. L'aplicació del pla és competència dels equips docents i de la totalitat del claustre.

El Pla s'ha d'elaborar anualment per tant forma part de la programació general anual i, conseqüentment, ha de seguir el procediment d'aprovació que regeix aquest document institucional.

El Pla d'Acollida ha de:

- Preveure recursos humans i materials necessaris per a una bona acollida.
- Revisar els documents de gestió: pla d'atenció a la diversitat i projecte lingüístic per tal d'adequar-los a la realitat del centre.
- Garantir una comunicació eficient amb la família proporcionant-los la informació adequada sobre el funcionament del centre, el tractament i ús de les llengües.
- Designar un coordinador o coordinadora d'acollida i interculturalitat entre els professionals amb destinació definitiva al centre, a fi de garantir la continuïtat pedagògica.
- Garantir el traspàs d'informació al tutor o tutora i a l'equip educatiu.
- Facilitar el procés d'integració de l'alumnat nouvingut en el seu grup de referència i al grup d'aula d'acollida per tal de garantir espais comuns de socialització des del primer moment.

A més, el Pla d'Acollida ha de fomentar:

- Un tractament inclusiu centrat en la integració educativa i fixar pautes en matèria de programació, organització i assignació de responsabilitats, per així aconseguir que l'alumne, el més aviat possible, s'integri dins el conjunt del centre i dins l'aula de referència.
- Espais de col·laboració entre els diferents professionals que intervenen a l'atenció de



l'alumnat.

- La potenciació d'una educació intercultural que aposti per la cultura del diàleg i de la convivència i ajudi a desenvolupar el sentiment d'igualtat com a condició prèvia per al coneixement i el respecte de les diferències culturals en el marc de la realitat escolar.

Coordinador o coordinadora d'acollida i interculturalitat

L'equip directiu pot nomenar un **coordinador o coordinadora d'acollida i d'interculturalitat** amb la funció de planificar i dinamitzar el Pla d'Acollida i coordinar actuacions encaminades a l'educació intercultural de tot l'alumnat.

Els centres que escolaritzen un nombre important d'alumnat nouvingut és convenient que comptin amb un coordinador/a d'acollida i interculturalitat.

Aquest coordinador serà el tutor de l'aula d'acollida i és aconsellable que sigui un professor definitiu al centre. Dins del seu horari pot disposar d'una o dues sessions per dur a terme la coordinació amb el professorat que imparteix el programa, els tutors i el professorat en general.

Les funcions del coordinador o coordinadora són:

- Planificar i dinamitzar, conjuntament amb l'equip directiu i amb el departament d'orientació i departaments didàctics, el Pla d'Acollida del centre.
- Potenciar les actuacions encaminades al tractament intercultural des de les diferents àrees.
- Aplicar el protocol d'acollida inclòs en el Pla d'Acollida en coordinació amb el servei educatiu de mediació, sempre que sigui possible.
- Coordinar l'elaboració i aplicació de les proves inicials en col·laboració amb el tutor, l'equip educatiu del grup de referència i l'equip de suport, per tal de definir **un pla d'actuació** que respongui a les necessitats específiques de l'AIT.
- Assignar a l'AIT el nivell educatiu més adequat segons la normativa vigent (decret 73/2008).
- Transmetre als tutors de les aules de referència la informació obtinguda sobre l'alumnat nouvingut. (entrevista inicial)
- Realitzar el seguiment de l'adaptació i la integració dels alumnes nouvinguts al centre.
- Elaborar la memòria del Pla d'Acollida en col·laboració amb el professorat del centre implicat en el pla.

Aplicació del Pla d'Acollida

L'atenció lingüística a l'alumnat nouvingut no es pot aïllar de les mesures globals de dinamització i foment de l'ús de la llengua catalana a l'àmbit de tot el centre.

- Mesures organitzatives.



L'AIT es pot beneficiar de les mesures d'atenció a la diversitat adoptades pel centre, com ara, desdoblaments, agrupaments flexibles, suport dins l'aula, ... tenint en compte que forma part d'un grup-classe.

No obstant això, es poden aplicar altres mesures organitzatives i d'intervenció educativa com la diversificació lingüística, les aules d'acollida o el suport lingüístic organitzat segons diferents possibilitats; sempre tenint present que l'assistència a un altre grup específic diferent al grup de referència ha de ser parcial i temporal.

Si és el cas, el centre ha de garantir un espai-aula acollidor, on l'alumnat nouvingut es trobi còmode, amb una disposició de metodologia, materials i condicions adients per a l'aprenentatge.

Cal tenir present que l'actual normativa (article 17.6 del Decret 73/2008) dicta que l'alumnat d'incorporació tardana al sistema educatiu pot substituir la matèria optativa pel programa d'acolliment lingüístic i cultural corresponent. El o la cap d'estudis ha de decidir sobre l'oportunitat d'aquesta mesura, que només es pot dur a terme durant un curs escolar. En els documents oficials d'avaluació s'ha de fer constar com a nom de la matèria optativa Programa d'acolliment lingüístic i cultural (PALIC). La qualificació de la matèria ha d'anar a càrrec del professor o professora responsable del programa i s'ha de fer en els mateixos termes que la resta de matèries impartides pel Programa.

Per tant, el primer curs que l'alumne nouvingut s'incorpora al centre hauria de cursar aquesta optativa. El segon curs la matèria optativa que l'alumne cursi hauria de ser processos de comunicació (la qualificació de la mateixa s'ha de consensuar amb el tutor d'acollida) i mai una segona llengua estrangera (només en els casos que els alumnes tinguin com a llengua primera la que ofereix el centre).

- Diversificació lingüística, aules d'acollida o suport lingüístic

Si es duen a terme aquestes mesures s'ha de preveure una atenció directa d'entre sis hores i setze hores, de l'horari setmanal dels alumnes, i sempre tenint en compte les condicions personals, el grau de maduresa, el país d'origen, el coneixement de diferents llengües, l'edat i el grau d'escolarització prèvia de cada un dels alumnes nouvinguts.

Així, l'alumnat que desconeix les dues llengües oficials de les Illes Balears i la seva escolarització prèvia és nul·la o irregular, requereix el màxim d'hores d'atenció específica recomanada.

Al mateix temps, l'alumnat que coneix una de les llengües oficials de les Illes Balears i la seva escolarització al seu país d'origen és regular, almenys necessita el mínim d'hores de suport. Aquesta dedicació augmentarà en els casos que l'alumnat presenti un desfasament curricular important (escolarització irregular, diferència qualitativa entre el currículum del nivell educatiu cursat al país d'origen i el propi del sistema educatiu de les Illes Balears).



La finalitat de les mesures de suport adoptades pel centre per atendre l'alumnat nouvingut és assolir un nivell de competència lingüística bàsica en llengua catalana i, al mateix temps, posar al seu abast eines per adquirir paulatinament el currículum propi del nivell al qual està adscrit a partir d'una atenció curricular personalitzada sense deixar de banda un tractament emocional adequat per superar el procés migratori.

L'horari de suport de l'AIT s'ha d'elaborar a partir de l'assignació horària de les matèries de: llengua catalana, optatives, llengua castellana, llengua estrangera, ciències naturals, ciències socials i matemàtiques. I en cap cas ha d'afectar a les matèries de: tecnologia, música, educació física, educació plàstica i visual i tutoria, matèries en les que l'alumne s'incorporarà a l'aula de referència on el contacte amb els companys, el llenguatge no verbal i la convivència en un mateix espai és molt positiva per incorporar a l'alumne nouvingut a la vida del centre.

o Àmbits

Cadascuna de les mesures d'intervenció educativa ha de partir del tractament global dels aprenentatges per àmbits de coneixements, impartits cada un per un sol professor (art. 17.3 del Decret 73/2008).

L'àmbit sociolingüístic inclou llengua catalana i socials i té una dedicació de 9 hores.

L'àmbit científic-matemàtic inclou ciències naturals i matemàtiques, amb 6 hores de dedicació.

Cada un dels àmbits hauria de ser impartit per un sol professor i el tutor ha de ser el professor que hi dedica més hores de docència, dedicant -t'hi, a més, una hora a tutoria. A més, el professorat responsable de dur a terme aquestes mesures específiques ha de ser preferentment definitiu al centre. A més, els criteris de voluntarietat; d'experiència acreditada en treball intercultural, en tractament de la diversitat en les aules o en didàctica de segones llengües són aspectes importants a tenir en compte a l'hora d'atendre l'AIT.

El nombre de professors que actuen directament a l'aula d'acollida serà màxim tres i han de pertànyer, preferentment, als departaments d'Orientació, Llengua Catalana, Matemàtiques, Ciències Naturals i Socials. Aquest professorat ha de disposar d'hores de coordinació dins del seu horari lectiu.

Hi haurà una **tutoria d'acolliment** amb les mateixes condicions horàries que la resta de tutories.

El tutor o tutora d'acollida ha de ser el referent més clar per als alumnes sense oblidar que és tot el centre el responsable del tipus de resposta educativa que s'ofereix a l'alumnat nouvingut.



- Durada
La durada de les mesures específiques per dur endavant el Pla d'Acollida no poden ser superior a dos anys.

La progressiva incorporació de l'alumne al seu grup ordinari es farà a partir de l'adquisició de certa competència lingüística en llengua catalana i de la seva adaptació al centre. Cal fer-ne un seguiment i si es requereix, adoptar mesures addicionals d'atenció lingüística.

Una vegada finalitzat els dos anys, si hi ha alumnes d'incorporació tardana que no han assolit una suficient competència lingüística en llengua catalana que li permeti aprofitar l'aprenentatge de les diferents matèries, s'han de beneficiar de les mesures d'atenció a la diversitat del centre.

- Programació
Àmbit sociolingüístic: Llengua Catalana (nivell A1) i Ciències Socials (Context sociocultural de les Illes Balears).

Àmbit científico-matemàtic: Ciències Naturals (Entorn natural i de la CCAA) i Matemàtiques (transferència de coneixements previs i comprensió del planteig de problemes i recerca de solucions).

- Avaluació
L'equip docent ha d'elaborar les adaptacions curriculars pertinents per a aquest sector d'alumnat. Per dur-les a terme pot demanar la col·laboració del Departament d'Orientació i dels departaments didàctics corresponents. Les AC podran ser significatives sempre i quan l'AIT no assoleixi els objectius i les competències bàsiques pròpies de les matèries del nivell al qual està adscrit.

El departament d'orientació

El departament d'orientació amb coordinació amb el cap d'estudis, tutor de l'alumne i del grup de l'aula d'acollida i el coordinador d'acollida i interculturalitat participaran en :

- L'acollida inicial de l'alumnat al centre.
- L'elaboració de l'informe individual de l'alumne.
- L'assignació de possibles suports a qualsevol de les diferents mesures organitzatives que es considerin oportú aplicar.
- La incorporació de l'alumnat a l'aula ordinària.
- L'avaluació i la promoció.
- El seguiment maduratiu i emocional dels alumnes.
- L'orientació acadèmica i/o professional.

- Sistematització de la informació

S'ha d'adjuntar a l'expedient de l'alumne l'informe individual així com tota la informació recollida i els documents elaborats (l'entrevista inicial, els resultats de les proves inicials,



l'horari de la mesura de suport assignada, el pla de treball, les AC, els resultats de l'avaluació, ...).

Es condició indispensable segons *Les Instruccions per a l'organització i funcionament dels IES per al curs 2010-2011*, que tot l'alumnat d'incorporació tardana, com alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu, s'ha d'introduir al XestIB. El registre dels alumnes al XestIB duu implícita la elaboració del corresponent informe.

Per tant, a partir del curs escolar 10/11 el registre de l'alumnat d'incorporació tardana s'ha de fer a través del XestIB i ja no s'han d'emplenar les butlletes, com s'havia realitzat fins ara.

Per tal de facilitar l'elaboració i /o revisió del Pla d'Acollida s'adjunta un model de guió i de memòria a <http://dginnova.caib.es>.

Assessorament per a l'acollida

Els centres poden sol·licitar el servei educatiu de mediació i de l'equip de suport per a l'atenció a la diversitat i a la interculturalitat (ESADI) per:

- Col·laborar en l'acollida inicial d'una família nouvinguda.
- Orientar per elaborar o revisar el protocol d'acollida.
- Informar el professorat sobre els sistemes educatius dels països d'origen de l'alumnat nouvingut
- Col·laborar en el seguiment de l'alumnat atès en el procés d'acollida.
- Assessorar en:
 - l'elaboració i/o revisió del Pla d'acollida.
 - l'organització de l'aula d'acollida.
 - l'elaboració del Pla de Treball Individual, les Adaptacions Curriculars per a alumnes d'Incorporació Tardana.
 - el procés d'avaluació dels AIT.
- Orientar sobre metodologies, recursos i materials adients per a l'atenció de l'AIT.

Els centres, també poden sol·licitar el servei d'interlocució amb l'objectiu de possibilitar la comunicació amb les famílies nouvingudes.

Els fulls de sol·licitud i de valoració es troben a la pàgina web de la DGIFP: <http://dginnova.caib.es>